



**TÍTULO SUPERIOR EN CONSERVACIÓN E RESTAURACIÓN DE BENS CULTURAIS**

Escola Superior de Conservación e Restauración de BBCC de Galicia

**Teoría e práctica das técnicas dos bens arqueolóxicos II**

Departamento: Tecnoloxía e procedementos dos bens culturais

Obrigatoria da especialidade	Curso: 3º arqueoloxía	2º Cuadrimestre	4 ECTS
------------------------------	-----------------------	-----------------	--------

Teórico-práctica

Profesor: José Antonio Quinteiro

quinteiroalonso@edu.xunta.gal

Horario: 4 horas semanais

**DESCRIPCIÓN DA MATERIA**

Teoría e práctica dos diferentes procedementos e técnicas dos bens arqueolóxicos, para a súa aplicación na conservación e restauración: metodoloxía e materiais. Identificación das técnicas. Coñecemento e execución dos distintos procesos de elaboración do ben cultural. Métodos de copia e reprodución.

**COMPETENCIAS TRANSVERSAIS**

T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos.
T13	Buscar a excelencia e a calidade na súa actividade profesional.
T15	Traballar de forma autónoma e valorar a importancia da iniciativa e o espírito emprendedor no exercicio profesional.
T16	Usar os medios e recursos ao seu alcance con responsabilidade cara ao patrimonio cultural e medioambiental.
T17	Contribuír coa súa actividade profesional á sensibilización social da importancia do patrimonio cultural, a súa incidencia nos diferentes ámbitos a a súa capacidade de xerar valores significativos.

**COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN**

X1	Contextualizar o ben cultural, entendendo o seu significado como testemuña documental para o seu respecto e transmisión.
X2	Coñecer e identificar a composición material do ben cultural e os procedementos e técnicas empregados na súa elaboración.
X8	Desenvolver habilidades, destrezas e sensibilidades para aplicar e realizar os tratamentos de conservación e restauración
X11	Acadar a capacidade de colaborar e traballar en equipo con outros profesionais, establecendo os mecanismos axeitados de comprensión e diálogo interdisciplinario.
X15	Coñecer os riscos laborais e as medidas e normas de seguridade e saúde e a súa aplicación para o restaurador, os bens culturais e o medio.

### COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE DE ARQUEOLOXÍA

EA5	Establecer un diálogo interdisciplinario con outros profesionais relacionados co ámbito do patrimonio cultural, especialmente no concerner ao arqueolóxico.
EA10	Utilizar os recursos que as novas tecnoloxías facilitan para o desenvolvemento do exercicio profesional.

### COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA MATERIA

Coñecer os distintos materiais de empregados para a fabricación de mosaicos e pintura mural e normativa básica como a correcta forma de aplicación, compatibilidades e diferentes usos (segundo a técnica empregada), características dos mesmos e posibilidades plásticas.
Acadar a capacidade, como consecuencia do coñecemento dos materiais constitutivos dos bens arqueolóxicos en mosaico e pintura mural e as súas compatibilidades, de comprender mellor as causas que provocan a degradación das obras (aplicación pouco correcta dos materiais, técnica defectuosa, factores ambientais, etc.) e evitalas.
Coñecer as técnicas tradicionais en mosaico e pintura.
Acadar a capacidade do coñecemento práctico de diferentes técnicas bidimensionais en mosaico e pintura mural.
Comprender e aplicar os diferentes procedementos e técnicas construtivas en produción de mosaico e pintura mural.
Acadar a capacidade de coñecemento da dinámica das obras e as distintas fases de que consta o proceso de elaboración, a través de un contacto directo coas mesmas.
Comprender e aplicar a potencialidade de cada técnica.
Comprender e aplicar as normas de seguridade, hixiene, saúde e medio ambiente da actividade dun obradoiro.

### UNIDADES DIDÁCTICAS

Unidade	Actividades	% da materia
1. Os materiais e ferramentas tradicionais no mosaico e pintura mural.	Preparación do obradoiro	3%
2. Os soportes.	Prácticas	5%
3. As teselas.	Preparacións	11%
4. . Morteiros.	Preparación	11%
5. Bosquexado	Prácticas	17%
6. Corte e adaptado das teselas. Pegado.	Fabricación e práctica	23%
7. Tipos de soportes para pintura mural.	Preparación	4%

8. Morteiros e pigmentos específicos.	Preparación	4%
9. Bosquexado e plantillaxe. Ampliación e redución.	Prácticas	17%
10. Elaboración das xornadas.	Prácticas	5%

### PLANIFICACIÓN DOCENTE

Metodoloxías	Horas aula	Horas fóra	Total
Actividades introdutorias	1		1
Sesión maxistral	9		9
Resolución de problemas ou exercicios	12	20	32
Prácticas	50		50
Traballo autónomo		8	8
<b>Total</b>	<b>72</b>	<b>28</b>	<b>100</b>

### METODOLOXÍA DOCENTE

Metodoloxía	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a presentar a materia e tomar contacto co alumnado
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas ou exercicios.	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Prácticas	Actividades de aplicación dos coñecementos a propostas concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais. Desenvólvense en espazos especiais con dotación especializada (aula de debuxo).

### SISTEMAS DE AVALIACIÓN

Método	Criterios	% avaliación
Traballos e resolución de problemas e exercicios.	-Puntualidade na entrega. -Asimilación e aplicación dos coñecementos adquiridos. -Calidade: rigor técnico; grao de aplicación de conceptos	80%

	teórico. -Responsabilidade no traballo.	
Observación sistemática a través do seguimento do traballo no taller	-Participación -Interese -Capacidade de organización	20%

### OUTROS COMENTARIOS A AVALIACIÓN E MEDIDAS DE RECUPERACIÓN

Será imprescindible a execución de todos os traballos propostos nas diferentes unidades didácticas así como a entrega dos mesmos nas datas establecidas.

O alumnado coa titulación de diplomatura deberá demostrar o dominio das técnicas e procedementos, mediante un sistema pactado entre o docente e o alumno, a partir dunha entrevista personalizada. Valórase que as materias citadas son bastante semellantes ás que xa cursaron no seu momento.

Informarase o longo de todo o curso ó alumnado sobre a avaliación de cada un dos traballos propostos na aula. Ó rematar o curso, na convocatoria ordinaria, realizarase unha nova entrega de traballos que servirá de recuperación dos traballos non superados, sempre e cando foran entregados dentro das datas establecidas.

Todos os alumnos teñen o dereito a ser avaliados mediante unha proba final extraordinaria.

### ADAPTACIÓNS CONTEMPLADAS ANTE UNHA ENSINANZA TELEMÁTICA

- Aula virtual-moodle (exactamente igual que para a ensinanza presencial) para compartir apuntamentos e contidos varios co alumnado, así como para programar e entregar as tarefas. Posible uso de foros e pequenas tarefas de seguimento tipo test ou de resposta curta, no caso dun confinamento prolongado ou corentena de todo o grupo.
- Webex para vídeo-clases e vídeo tutorías: clases online, posta en común do traballo feito, tutorías, etc.
- Correo electrónico e mensaxería de moodle: notificacións e comunicación en xeral.
- De darse o caso, realización da proba escrita a través de moodle ou google drive (neste caso todos conectados de forma simultánea).
- Non se contempla a modificación dos criterios de avaliación.

En caso de confinamento e posibilidade de previsión, entrega de material para realización de prácticas na casa.

### ATENCIÓN PERSONALIZADA

Ofrecerase atención personalizada ao alumnado durante todo o curso.

### BIBLIOGRAFÍA RECOMENDADA

- *Manual para el artista. Medios y técnicas.* Margaret Krung. BLUME. 2008, p.256.
- *El manual del artista.* Ray Smith. BLUME. 1991, p. 352.
- *Los materiais del arte.* Ralf Mayer.



- ***Conceptos fundamentais del lenguaje escultórico.*** VVAA. AKAL. Bellas Artes.
- ***El libro del arte.*** Cennino Cennini. Akal. 2006. p. 264.
- ***El recetario industrial.*** VVAA. Espasa Calpe.
- ***Las técnicas artísticas.*** Corrado Maltese. Manual arte. Cátedra.
- ***Procedimientos y materiales en la obra escultórica.*** VVAA. Akal Bellas Artes. 2009. p.207.
- ***Técnicas y materiales del arte.*** Antonella Fuga. Electa. 2004. p. 384.
- ***Técnicas escultóricas.*** Claire Waite Brown. Evergreen. 2007. p. 192.
- ***Enciclopedia de las técnicas escultóricas.*** John Plowman. Acanto. 2008. p. 176.